

Βρυξέλλες, 19 Μαρτίου 2021
(OR. en)

6844/1/21
REV 1

CO EUR-PREP 12
POLGEN 36
ECOFIN 224
UEM 49
SOC 123
EMPL 86
COMPET 159
ENV 129
EDUC 77
RECH 90
ENER 66
JAI 246

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Ευρωπαϊκό Εξάμηνο - Συγκεφαλαιωτική έκθεση 2021

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες η συγκεφαλαιωτική έκθεση που συνέταξε η Προεδρία με θέμα τα συμπεράσματα που εξέδωσε το Συμβούλιο σχετικά με την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021 και την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, καθώς και τις συζητήσεις που διεξήχθησαν σε διάφορες άτυπες υπουργικές βιντεοδιασκέψεις σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2021 και τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, κατά την πρώτη φάση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Ιστορικό

Η Επιτροπή δρομολόγησε τον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2021 στις 17 Σεπτεμβρίου 2020, με τη δημοσίευση της ετήσιας στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη (AGSG) 2021¹, η οποία καθορίζει τη στρατηγική καθοδήγηση για την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Στις 18 Νοεμβρίου, η Επιτροπή ενέκρινε τα υπόλοιπα έγγραφα για τη φθινοπωρινή δέσμη 2021 του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου - «Στήριξη μιας βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάκαμψης μέσα σε κλίμα μεγάλης αβεβαιότητας»:

- την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2021², με την οποία εντοπίστηκαν 12 κράτη μέλη που θα υποβληθούν σε εμπεριστατωμένη επισκόπηση το 2021·
- την πρόταση για κοινή έκθεση για την απασχόληση³, η οποία αναλύει τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στην απασχόληση και την κοινωνική κατάσταση στην Ευρώπη·
- το σχέδιο σύστασης για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ⁴ (σύσταση για τη ζώνη του ευρώ), στην οποία καλούνται τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα για την επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, καθώς και για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας· παρέχει επίσης κατευθύνσεις πολιτικής σχετικά με τις προτεραιότητες που θα πρέπει να επιδιώξουν τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ στα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Η δέσμη περιλαμβάνει επίσης γνώμες για τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, ανακοίνωση σχετικά με τη δημοσιονομική κατάσταση στη Ρουμανία, έκθεση ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα και εκθέσεις μεταπρογραμματικής εποπτείας για την Κύπρο, την Ιρλανδία, την Πορτογαλία και την Ισπανία.

Η ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη παρουσιάζει τις οικονομικές προοπτικές με βάση τις θερινές οικονομικές προβλέψεις του 2020, σύμφωνα με τις οποίες οι οικονομίες της ΕΕ και η οικονομία της ευρωζώνης θα ανακάμψουν το 2021 μετά από τη συρρίκνωση του 2020. Αυτό επιβεβαιώθηκε στη συνέχεια στις πλέον πρόσφατες οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις χειμερινές προβλέψεις του 2021 που υποβλήθηκαν τον περασμένο Φεβρουάριο. Η στρατηγική αναγνωρίζει ότι οι οικονομικές προοπτικές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εξέλιξη της πανδημίας και από τους περιορισμούς της οικονομικής δραστηριότητας για την ανάσχεσή της και ότι η στήριξη της πολιτικής σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο θα έχει ζωτική σημασία για την ανάκαμψη.

¹ 10887/20

² 13059/20

³ 13251/20

⁴ 13060/20

Η ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη καθορίζει στρατηγική καθοδήγηση για την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αποτελούν το κύριο έγγραφο αναφοράς για τις μακρόπνοες πρωτοβουλίες πολιτικής των κρατών μελών. Τα σχέδια πρέπει να περιλαμβάνουν το εθνικό θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, να ανταποκρίνονται στα προβλήματα και τις προτεραιότητες ανά χώρα που προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, να συνάδουν προς τους στόχους πολιτικής της ΕΕ και να έχουν άξονα την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Οι τέσσερις διαστάσεις της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της παραγωγικότητας, της δικαιοσύνης και της μακροοικονομικής σταθερότητας παραμένουν οι κατευθυντήριες αρχές στις οποίες βασίζονται τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, το Συμβούλιο εξέδωσε συμπεράσματα σχετικά με την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη⁵ (στις 6 Νοεμβρίου 2020). Το Συμβούλιο συμφώνησε ότι, στην ξαφνική και βαθιά ύφεση που προκάλεσε η πανδημία COVID-19, έχει ζωτική σημασία να προστατευθούν οι πολίτες, η υγεία τους και οι θέσεις εργασίας τους. Υπογράμμισε ότι η ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς είναι καταλυτική για την εξασφάλιση ταχείας ανάκαμψης και θεμιτού ανταγωνισμού και την πρόληψη διαταραχών στις διασυνοριακές αλυσίδες αξίας και την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και των εμπορευμάτων, καθώς και για τη βελτίωση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, και τόνισε ότι τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν με τις συμφωνηθείσες προτεραιότητες. Κατά συνέπεια, κάλεσε τα κράτη μέλη να θεσπίσουν κατάλληλες ρυθμίσεις διακυβέρνησης για την αποτελεσματική και ορθή εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Το Συμβούλιο παρότρυνε ένθερμα τα κράτη μέλη να επιδιώξουν συνεκτικές δέσμες βασικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για την αντιμετώπιση των εθνικών διαρθρωτικών προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποτυπώνονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς τα κράτη μέλη κατά τους κύκλους του Εξαμήνου του 2019 και του 2020, και για την υποστήριξη της μακροπρόθεσμης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας.

Σημειώνοντας την πρόθεση της Επιτροπής να αντικαταστήσει τις ανά χώρα εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2021 με αναλυτικά έγγραφα που θα αξιολογούν επί της ουσίας τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, το Συμβούλιο υπογράμμισε ότι είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι οριζόντιες συζητήσεις στο πλαίσιο των σχετικών επιτροπών που συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο.

Οι υπουργοί υπογράμμισαν επίσης ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η πολυμερής εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, παρά τις αλλαγές στον κύκλο του 2021 και ζήτησαν να αποκατασταθεί πλήρως η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμπεριλαμβανομένης της διακυβέρνησής του, το συντομότερο δυνατόν.

⁵ 12631/20

Στα συμπεράσματά του σχετικά με την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2021⁶ (της 25ης Ιανουαρίου 2021), το Συμβούλιο αναγνώρισε ότι ορισμένες υφιστάμενες μακροοικονομικές ανισορροπίες επιδεινώνονται τώρα λόγω της κρίσης της COVID-19 και ότι ενδέχεται να ανακύψουν νέοι κίνδυνοι, ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της πανδημίας, συνδεδεμένοι κυρίως με το αυξανόμενο ιδιωτικό και δημόσιο χρέος. Σημείωσε επίσης ότι η ανεργία αναμένεται να αυξηθεί, παρότι οι υποστηρικτικές πολιτικές έχουν περιορίσει τις επιπτώσεις της μείωσης της δραστηριότητας, και ότι η μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας εκτιμάται ότι επέφερε αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος το 2020. Τέλος, ζήτησε να εξασφαλιστούν κατάλληλες πολιτικές απαντήσεις για την αντιμετώπιση των ανισορροπιών και την αύξηση της παραγωγικότητας και του αναπτυξιακού δυναμικού και τόνισε την ανάγκη για ταχεία εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Στις 23 Νοεμβρίου 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε συμπεράσματα σχετικά με την απασχόληση και τις κοινωνικές πτυχές στην ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη⁷. Οι υπουργοί εξέφρασαν ικανοποίηση για την αντίδραση της Ένωσης σε οικονομικό επίπεδο, μεταξύ άλλων υπό τη μορφή του μέσου ανάκαμψης Next Generation EU, του ευρωπαϊκού μέσου προσωρινής στήριξης για τον περιορισμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) και μεγαλύτερης ευελιξίας στη χρήση των κονδυλίων της πολιτικής για τη συνοχή στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού (CRII και CRII+).

Το Συμβούλιο τόνισε ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο εξακολουθεί να είναι ένα αποτελεσματικό μέσο συντονισμού για τη συνοχή των μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων των κρατών μελών. Οι υπουργοί εκτίμησαν ότι ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων θα πρέπει να συνεχίσει να χρησιμεύει ως πυξίδα για την ανοδική σύγκλιση προς καλύτερες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης στην Ευρώπη, καθοδηγώντας τον συντονισμό της πολιτικής για την απασχόληση και των κοινωνικών πολιτικών σε επίπεδο Ένωσης. Οι αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων θα πρέπει να εφαρμόζονται με τη δέουσα συνεκτίμηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων, και ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν χρήση της σημαντικής ενωσιακής χρηματοδότησης που διατίθεται για τις σχετικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ώστε να περιορισθούν οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της κρίσης, να επιταχυνθεί η ανάκαμψη και να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα.

⁶ 5605/21

⁷ 13246/20

Δεδομένων των σημαντικών κοινωνικών προεκτάσεων της τρέχουσας κρίσης και των επιπτώσεών της στην απασχόληση, το Συμβούλιο προέτρεψε ένθερμα τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στην αγορά εργασίας, την κοινωνική πολιτική, την υγειονομική περίθαλψη και τους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, τονίζοντας ότι οι μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αυτές θα πρέπει να στηρίζουν την ανάκαμψη, να προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη για όλους ανεξαιρέτως και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, καθώς και να ανταποκρίνονται στα ζητήματα που έχουν εντοπισθεί στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 και του 2020.

Το Συμβούλιο προέτρεψε επίσης την Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, να αναθεωρήσει τους υφιστάμενους ή να αναπτύξει νέους στόχους για την πολιτική απασχόλησης και τις κοινωνικές πολιτικές, ώστε να κατευθύνει την εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων σε επίπεδο Ένωσης και κρατών μελών.

Με πρωτοβουλία της Προεδρίας, οι υπουργοί που είναι αρμόδιοι για τα οικονομικά και δημοσιονομικά θέματα, την απασχόληση και τις κοινωνικές υποθέσεις, την εσωτερική αγορά και τη βιομηχανία, το περιβάλλον και την έρευνα πραγματοποίησαν θεματικές συζητήσεις για ζητήματα που συνδέονται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Κατά την άτυπη βιντεοδιάσκεψη των υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της 19ης Ιανουαρίου 2021, συζητήθηκαν τα κύρια χαρακτηριστικά και τα επόμενα βήματα του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι υπουργοί αντάλλαξαν τις εμπειρίες τους όσον αφορά την κατάρτιση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι περισσότερες παρεμβάσεις αφορούσαν το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα της οικονομίας, την ανάγκη επίσπευσης των δράσεων, την ανάγκη οικειοποίησης της διαδικασίας, μεταξύ άλλων μέσω δυναμικού διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους και, ασφαλώς, τους βασικούς στόχους των σχεδίων - πράσινη μετάβαση, ψηφιακή μετάβαση, κοινωνική και εδαφική συνοχή, ισότητα των φύλων, εκπαίδευση, ενίσχυση των συστημάτων υγείας, κοινωνική ένταξη, σύγχρονη και ψηφιακή δημόσια διοίκηση. Η Προεδρία αποφάσισε η ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα είναι μόνιμο θέμα των υπουργικών συνόδων.

Κατά την άτυπη βιντεοδιάσκεψη των υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της 16ης Φεβρουαρίου 2021, η Προεδρία προέβη σε επισκόπηση της κατάστασης όσον αφορά τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τρία κράτη μέλη παρουσίασαν τα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τη διαδικασία κατάρτισής τους. Στις 16 Μαρτίου 2021, κατά τη διάρκεια της άτυπης βιντεοδιάσκεψης των υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, η Προεδρία σημείωσε ότι σε πολλά κράτη μέλη η προετοιμασία των σχεδίων έχει προχωρήσει και υπενθύμισε ότι η ταχεία εφαρμογή του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα διευκολύνει την ανάκαμψη σε όλη την Ευρώπη. Η Επιτροπή εξέφρασε ικανοποίηση για την πρόοδο πολλών κρατών μελών όσον αφορά τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας από την τελευταία συνεδρίαση, ενώ επεσήμανε τα ζητήματα που μένει να επιλυθούν. Παρόλο που θα πρέπει να υποβληθούν μόνο τα απολύτως ολοκληρωμένα σχέδια, η Επιτροπή ευελπιστεί ότι θα της υποβληθούν εγκαίρως, έτσι ώστε να μπορέσουν να ληφθούν υπόψη στις εαρινές προβλέψεις της και να μπορέσει να εκταμιευθεί η προχρηματοδότηση στις αρχές του δεύτερου εξαμήνου. Τρία κράτη μέλη παρουσίασαν το περιεχόμενο και το στάδιο κατάρτισης των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Στις 25 Φεβρουαρίου 2021, οι υπουργοί οι αρμόδιοι για την εσωτερική αγορά και τη βιομηχανία διεξήγαγαν συζήτηση προσανατολισμού μέσω βιντεοδιάσκεψης με θέμα «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο - Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ως μέσο για την επίτευξη των στόχων της βιομηχανικής πολιτικής: ενίσχυση της ενιαίας αγοράς, της διπλής μετάβασης και της στρατηγικής αυτονομίας σε μια ανοικτή ΕΕ».

Συνολικά, οι υπουργοί επικεντρώθηκαν στη σημασία της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και στην ανάγκη να καταστεί η οικονομία της ΕΕ πιο ανθεκτική, ενώ αρκετοί υπουργοί αναφέρθηκαν στη σημασία των διασυνοριακών έργων, καθώς και στον ρόλο σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) για την ενίσχυση του συντονισμού των κρατών μελών.

Η εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και ο θεμιτός ανταγωνισμός αποτελούν τις προϋποθέσεις για να εξέλθει η Ευρώπη ισχυρότερη και ανθεκτικότερη από την κρίση λόγω της COVID-19.

Οι υπουργοί τόνισαν ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων και υπηρεσιών στην ενιαία αγορά.

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θεωρείται ως μοναδική ευκαιρία όχι μόνο για τη ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα, αλλά και για την τόνωση της καινοτομίας και την ανταπόκριση στα οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα. Ωστόσο, η δημόσια χρηματοδότηση δεν θα ήταν επαρκής και πρέπει να κινητοποιηθούν ιδιωτικές επενδύσεις, με ιδιαίτερη προσοχή στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Οι υπουργοί πρότειναν να εξεταστούν τα τρωτά σημεία και οι εξαρτήσεις της ΕΕ από τρίτες χώρες όσον αφορά τα στρατηγικά αγαθά, τις υπηρεσίες, τις τεχνολογίες και τις υποδομές, και να προσδιοριστούν οι δυνατότητες ενίσχυσης των στρατηγικών παγκόσμιων αλυσίδων αξίας και διαφοροποίησης των εξωτερικών πηγών εφοδιασμού, τονίζοντας την ανάγκη μείωσης των κρίσιμων εξαρτήσεων και ενίσχυσης της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ. Από την άλλη πλευρά, πολλοί υπουργοί τόνισαν ότι η οικονομία της ΕΕ βασίζεται στην αρχή των ανοικτών αγορών και εδράζεται σε πολυμερείς κανόνες και σε ένα στέρεο δίκτυο συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών.

Στις 26 Φεβρουαρίου 2021, οι αρμόδιοι για την έρευνα υπουργοί πραγματοποίησαν συζήτηση προσανατολισμού μέσω βιντεοδιάσκεψης για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, με έμφαση στις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις.

Οι υπουργοί συμπερίζονται την άποψη ότι η έρευνα και η καινοτομία πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της οικονομικής ανάκαμψης από την κρίση, όχι μόνο για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και για την επιτάχυνση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε ολόκληρο το σύστημα. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και οι έξυπνες επενδύσεις στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την οικονομική και κοινωνική συνοχή των χωρών και των περιφερειών της ΕΕ. Επιπλέον, θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

Οι εθνικές κυβερνήσεις πρέπει να αξιοποιήσουν αυτή την ευκαιρία ώστε να κινητοποιήσουν τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την τόνωση των επενδύσεων στα πιο επωφελή πλεονεκτήματα του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, όπως η βελτίωση των συνθηκών πλαισίου για τους ερευνητές, οι πολιτικές ανοικτής επιστήμης, οι πανευρωπαϊκές ερευνητικές υποδομές, καθώς και για τη μεγιστοποίηση των συνεργειών μεταξύ των προγραμμάτων της Ένωσης και μεταξύ ενωσιακών και εθνικών προγραμμάτων.

Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας μπορούν να περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας που μπορούν να έχουν καθοριστική σημασία για την πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και για την επίτευξη όλων των στρατηγικών στόχων του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας που συμφωνήθηκαν από το Συμβούλιο. Οι εν λόγω επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να συμβάλουν ώστε τα εθνικά συστήματα έρευνας και καινοτομίας να γίνουν ανθεκτικότερα και ικανότερα να ανταποκρίνονται στα προβλήματα που έχουν ανακύψει από τη σημερινή κρίση.

Κατά την άτυπη βιντεοδιάσκεψη των υπουργών απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής στις 15 Μαρτίου 2021, πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την πολιτική για την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική του Εξαμήνου στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, βάσει καθοδηγητικού σημειώματος της Προεδρίας. Οι υπουργοί συνεισέφεραν στα ακόλουθα ερωτήματα:

1) Πώς μπορούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις της πολιτικής για την απασχόληση και τις δεξιότητες στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας να προωθήσουν τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και τις μεταβάσεις, ιδίως προς την πράσινη και την ψηφιακή οικονομία (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης και τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία), με σκοπό τη γεφύρωση της μετάβασης από τα μέτρα έκτακτης ανάγκης στις διαρθρωτικές αλλαγές;

2) Πώς μπορεί να εξασφαλιστεί ότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις της κοινωνικής πολιτικής που περιλαμβάνονται στα εθνικά σχέδια θα στηρίζουν μια δίκαιη και βιώσιμη ανάκαμψη για όλους που δεν θα αφήνει κανέναν στο περιθώριο;

Πολλοί υπουργοί αναγνώρισαν ότι οι κοινωνικές πτυχές και οι πτυχές που συνδέονται με την απασχόληση θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και ανέφεραν παραδείγματα μεταρρυθμίσεων πολιτικής.

Οι υπουργοί συμμερίζονται την άποψη ότι τα κράτη μέλη εισέρχονται σε φάση μετάβασης από μέτρα έκτακτης ανάγκης και προσωρινά μέτρα στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας και των κοινωνικών συστημάτων. Οι πολιτικές απασχόλησης και οι κοινωνικές πολιτικές πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προκειμένου να επιτευχθεί μια δίκαιη και βιώσιμη ανάκαμψη για όλους, χωρίς να μένει κανείς στο περιθώριο. Πολλοί υπουργοί τόνισαν ότι θα πρέπει να αποκτήσουν οι εργαζόμενοι και οι άνεργοι τις κατάλληλες δεξιότητες ώστε να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας στο πλαίσιο της διπλής μετάβασης. Ειδικότερα, οι νέοι, οι γυναίκες και οι μειονεκτούσες ομάδες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε στοχευμένη κατάρτιση για να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους και να είναι σε θέση να προσαρμοστούν στην εξέλιξη της αγοράς εργασίας ή να στηρίξουν τη μετάβασή τους σε άλλους πιο πράσινους τομείς.

Επιπλέον, αρκετοί υπουργοί υπενθύμισαν την ανάγκη να καταστούν τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης πιο ανθεκτικά: τα βιώσιμα συστήματα κοινωνικής προστασίας για όλους είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση επαρκών εισοδημάτων και την παροχή υπηρεσιών, ιδίως για εκείνους που τα χρειάζονται περισσότερο. Εν προκειμένω, τα κράτη μέλη επιδιώκουν να εξασφαλίσουν επαρκή πρόσβαση σε ποιοτικές και οικονομικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της εκπαίδευσης, της υγειονομικής περίθαλψης, της μακροχρόνιας φροντίδας και της στέγασης για όλους.

Οι υπουργοί αναγνώρισαν ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παραμένει το κύριο μέσο συντονισμού για την εφαρμογή και την παρακολούθηση των πολιτικών απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών. Για τον λόγο αυτό, επέμειναν στη διατήρηση του θεμελιώδους ρόλου του Συμβουλίου EPSCO και των προπαρασκευαστικών οργάνων του στο μέλλον της διαδικασίας του Εξαμήνου, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η κοινωνική διάσταση του κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ειδικότερα, πολλοί υπουργοί ανέφεραν επίσης ότι πρέπει να υπάρξει επάνοδος σε πλήρη κύκλο του Εξαμήνου πολύ σύντομα.

Κατά την άτυπη βιντεοδιάσκεψη των υπουργών Περιβάλλοντος της 18ης Μαρτίου 2021, πραγματοποιήθηκε δεύτερη ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο με θέμα τη συμβολή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στην πράσινη μετάβαση και στο μέλλον του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου από περιβαλλοντική σκοπιά.

Οι υπουργοί επεσήμαναν ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2021 έχει έκτακτο χαρακτήρα και ότι στόχος του είναι ο συντονισμός με τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, επανέλαβαν δε ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αποτελεί μοναδική ευκαιρία να ενσωματωθούν οι περιβαλλοντικοί προβληματισμοί στις ευρύτερες οικονομικές και επενδυτικές πολιτικές. Στο πλαίσιο αυτό, οι υπουργοί επικρότησαν την ετήσια στρατηγική 2021 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς αξιοποιεί απόλυτα τη αναπτυξιακή στρατηγική του προηγούμενου έτους που βασίστηκε στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και στην έννοια της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας.

Στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, υποστηρίχθηκαν ευρέως ο στόχος του 37 % υπέρ των στόχων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα και η αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής ζημίας» (DNSH). Ορισμένες αντιπροσωπίες, ωστόσο, εξέφρασαν προβληματισμό σχετικά με την εφαρμογή της αρχής αυτής και ρώτησαν πώς προτίθεται να αξιολογήσει η Επιτροπή το θέμα αυτό καθώς και τη συμβολή των έργων στον κλιματικό στόχο του 37 %.

Δεδομένου ότι πρέπει να γίνουν δύσκολες επιλογές και να ληφθούν σύνθετες αποφάσεις, οι υπουργοί συμφώνησαν ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο είναι ο καταλληλότερος μηχανισμός για τον συντονισμό των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών, για τον εντοπισμό των σοβαρότερων προβλημάτων διαρθρωτικής πολιτικής και για την παρακολούθηση της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων. Είναι επίσης το καταλληλότερο μέσο παρακολούθησης της προόδου προς την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και των γενικών στόχων της Πράσινης Συμφωνίας.

Εν προκειμένω, οι υπουργοί αναγνώρισαν ότι, παρότι η ανάκαμψη βραχυπρόθεσμα πρέπει να είναι προτεραιότητα, δεν θα πρέπει, ωστόσο, να αμφισβητηθούν οι μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις για μια πιο βιώσιμη οικονομία. Σύμφωνα με τους υπουργούς, η ΕΕ πρέπει να φροντίσει ώστε «να μην ζητούμε από τη φύση περισσότερα από όσα μπορεί να μας προσφέρει». Τα μελλοντικά Ευρωπαϊκά Εξάμηνα πρέπει οπωσδήποτε να ακολουθήσουν τις δεσμεύσεις και τους στόχους αυτούς για το περιβάλλον και το κλίμα.

Αναγνωρίζοντας την κοινοβουλευτική διάσταση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Προεδρία συμμετείχε στην κοινή συζήτηση για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στις 10 Μαρτίου 2021) και συνδιοργάνωσε με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, διάσκεψη για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και μια διακοινοβουλευτική διάσκεψη για τη σταθερότητα, τον οικονομικό συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά την ευρωπαϊκή κοινοβουλευτική εβδομάδα (22 Φεβρουαρίου 2021).